

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 62. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849789872752/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

bankende hjerte ved Heibergs side. Ankom vi nu til vor gadedør, posterede Herman sig lige overfor under en af gadelygterne, fra hvis skygge jeg tydeligt så hans øjne stirre ufravendt på os for at se, om alt gik tilbørligt til. [Denne evige forfølgelse var mig yderst pinlig, thi hvor jeg var, dag og aften, kunne jeg være vis på, at hans blik fulgte mig.] Var vi om sommeren i skoven med andre, så jeg ham snart bag ét træ, snart bag et andet, altid skjulende sig for mig i den tro, at hverken jeg eller andre så ham. Således erindrer jeg, at min glæde blev betydelig nedstemt på en skovtur, hvortil jeg var indbudt med Heiberg og hans moder og et par andre af deres venner. Den dannelse og gode tone, som herskede i denne kreds, behagede mig meget, og jeg var aldrig friere og snaksommere end her. [Havde disse spejdende blikke ikke forfulgt mig overalt, ville en sådan dag som denne ret have kunnet oplive mig, til hvilket jeg så højligt trængte.] Vejret var dejligt, og alle var glade og gode imod mig. En lille episode står endnu tydelig i min erindring fra denne tur.

Heiberg og jeg spadserede sammen i Charlottenlund, noget fjernede fra det øvrige selskab; tilsidst satte vi os på den lille høj, som dengang fandtes ved indkørselen til skoven. Jeg faldt i tanker ved at se ud over det stille, hvilende hav. Denne scene ud over havet, især når det var i ro, frembragte altid hos mig en usigelig længsel. »Hvad tænker De på?« sagde Heiberg, »De ser så alvorlig ud.« – »Å,« svarede jeg, »ved at se ud over det store hav, får man altid blå længsler.« – »Blå længsler!« udbrød han, »det er et ypperligt udtryk – hvorfra har De det?« At der var noget aparte i dette udtryk, faldt mig slet ikke ind; ved mit ordknappe væsen og min mangel på læsning havde jeg ikke ret ordet i min magt, og derfor opfandt min fantasi dette og lignende betegnende udtryk, som de andre altid fandt karakteristiske. Hos mig opstod de uden al refleksion. Således en gang, da Heiberg læste et digterværk for os, og jeg ville udtrykke, at det var poetisk, men ikke havde dette ord til min tjeneste, sagde jeg: »Det er dejligt, det er så skjult!« Også dette udtryk forundrede ham, og han har mange år efter omtalt det i en afhandling i sin »Perseus«. At kokettere kaldte jeg at gøre stikøjne; og således havde vi mange ord, hvoraf jeg var første opfinder, og som i senere år var genstand for vor morskab. På samme tur opdagede Heiberg, at der på en rude i Belle-

vue var indridset: »Søde Hanne Pätges.« Heiberg blev så vred over, at mit navn således profaneredes ved at stå på en rude i et værtshus, at han øjeblikkeligt slog ruden ud med sin stok. De andre af selskabet ville absolut vide, hvad der kunne have stået på ruden, der i den grad kunne fortørne ham, gik udenfor og samlede nøjsommeligt stumperne sammen, men til ingen nytte, Heiberg betalte værten ruden uden at røbe dens inskription. Om aftenen, da vi kørte hjem, opdagede mit skarpe og hurtige blik, at Herman kørte bagefter på en kildevogn, han formodentlig havde betalt på den betingelse at køre bagefter vor. Var jeg hos fru Gyllembourg eller hos andre til middag, og jeg tilfældigvis nærmede mig et vindue, kunne jeg være vis på at se ham fare forbi som af en hændelse. Denne følelse at være således bevogtet, selv om man ikke foretager sig andet, end hvad hele verden må vide, har noget højest pinligt og uhyggeligt ved sig; den snærede brystet sammen på mig, så at jeg altid var ufri. Denne hans kontrol med mig blev aldrig omtalt imellem os, og han har vist været af den mening, at den var mig aldeles ukendt. En gang, da han ytrede sit mishag over, at jeg så ofte besøgte Heibergs, bebrejdede jeg ham hans vrede over dette, og at den jo ikke var mindre, når jeg gik til Nielsen for at blive instrueret, hvilket jeg dog var nødt til, når han tilbød det. Med heftighed svarede han: »Nielsen er farlig at være ene med; Heiberg er farlig at være i selskab med.« Jeg har senere tænkt, at denne bemærkning var fin og sand.

MIN FØRSTE LÆSNING

En dag bragte Herman mig Goethes »Wilhelm Meister«, idet han sagde: »Læs denne bog; den kan måske adspredde dig.« Jeg havde hidtil så godt som intet læst af skøn litteratur; men aldrig kan jeg glemme den virkning, som denne magelese bog gjorde på mig. En hel ny verden oplødes for mit forundrede blik, og jeg udbrød ofte ved mig selv: »Hvad er det? Er der sligt til i verden?« Hvad der bidrog til min forbavselse var, at mig syntes, jeg her så og læste alt, hvad der bevægede sig dunkelt i mit indre; jeg læste og læste og ville knap tro mine egne øjne. At jeg straks genfandt mig selv i Mignon, vil man vel finde rimeligt; skildringen af hen-